

ข้อแนะนำสำหรับผู้มาติดต่อด้วยตนเอง

1. กรอกแบบการขอใช้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ ยื่นต่อเจ้าหน้าที่
2. ในกรณีการขอสำเนาข้อมูลข่าวสารของราชการมีค่าธรรมเนียม หรือค่าใช้จ่าย ให้ชำระค่าบริการดังกล่าวกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้มาติดต่อจะได้รับใบเสร็จรับเงินทุกครั้ง
3. ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลข่าวสารหรือข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยไม่ได้เจ้าหน้าที่จะให้คำแนะนำแก่ท่าน

- ❖ ศูนย์อนามัยที่ 3 จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ ให้บริการข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 ณ มุมข้อมูลข่าวสารของราชการ ภายในห้องศูนย์วิทยบริการ
- ❖ ศูนย์อนามัยที่ 3 มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนทราบและสามารถแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของศูนย์อนามัยที่ 3 <http://hpc3.anamai.moph.go.th/newsdata2.html> แผ่นพับ , จดหมายข่าว ฯลฯ
- ❖ ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารได้ ณ สถานที่ดังกล่าว และทางเว็บไซต์ของ ศูนย์อนามัยที่ 3

จัดทำโดย
กลุ่มสนับสนุนวิชาการ
ศูนย์อนามัยที่ 3

โทรศัพท์ 038-148158
โทรสาร 038-148165-9

ศูนย์อนามัยที่ 3 นครราชสีมา

พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสาร ของราชการ

เปิดเผยเป็นหลัก
ปกปิดเป็นข้อยกเว้น

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. 2540

เป็นกฎหมายที่รองรับ “สิทธิได้รู้” ของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐและกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ต้องปฏิบัติตาม

“เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

โดยยึดหลัก

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” คือ ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ เช่น รายงานการทำงานของหน่วยงานราชการหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับเอกชน เช่น รายงานการประกอบธุรกิจของเอกชนที่ต้องแจ้งให้รัฐทราบ เป็นต้น

สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ได้กำหนดสิทธิสำคัญ ๆ แก่ประชาชน ดังนี้

- 1. สิทธิได้รู้** (ตามมาตรา 7 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ) หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ได้แก่ โครงสร้างและการจัดองค์กร, อำนาจหน้าที่, สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลหรือคำแนะนำ และข้อบังคับ กฎ มติ คณะรัฐมนตรี คำสั่งต่าง ๆ
- 2. สิทธิตรวจดู** (ตามมาตรา 9 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ) หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้
  - ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลต่อเอกชน
  - นโยบายและการตีความ

- แผนงาน โครงการ งบประมาณ
- คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงาน
- สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาด ตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุน
- มติคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย และคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี

3. สิทธิขอลดู (ตามมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ) หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร ซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้ว และพร้อมจะให้ได้ มิใช่การต้องจัดทำ วิเคราะห์ จำแนกรวบรวมขึ้นใหม่ ซึ่งคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีมติในการกำหนดมาตรการและแนวทางในการปฏิบัติกรณีที่มีคำขอข้อมูลข่าวสารจากประชาชน ดังนี้

- กรณีเป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐพร้อมที่จะจัดหาให้จะต้องทำให้เสร็จภายในวันที่รับคำขอ
- กรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่ขอมีเป็นจำนวนมากหรือไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน จะต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลทราบภายใน 15 วัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการแล้วเสร็จด้วย

4. สิทธิได้รับสำเนาและขอให้รับรองสำเนาถูกต้อง (ตามมาตรา 9 และ 11 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ) บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดูขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารได้ โดยที่หน่วยงานของรัฐจะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมได้ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย

5. สิทธิคัดค้านการเปิดเผย (ตามมาตรา 17 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ) กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของผู้ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งให้ผู้นั้นเสนอคำคัดค้านภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งจะต้องไม่น้อย

กว่า 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยผู้รับแจ้งมีสิทธิคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นได้ โดยให้ทำเป็นหนังสือถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับผิดชอบ ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาคำคัดค้านและแจ้งผลการพิจารณาโดยไม่ชักช้า

6. สิทธิร้องเรียน (ตามมาตรา 13 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ) บุคคลใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือไม่ได้รับความสะดวก ผู้นั้นมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารได้ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน หรือคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ทั้งนี้ คณะกรรมการต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำร้องเรียน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นก็ให้ขยายเวลาได้ แต่ต้องไม่เกิน 60 วัน

7. สิทธิอุทธรณ์ (ตามมาตรา 18 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือมีคำสั่งไม่รับคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสีย บุคคลนั้นสามารถยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่งนั้น ซึ่งคณะกรรมการจะพิจารณาส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

8. สิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของตน (ตามมาตรา 2 แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารฯ) บุคคลมีสิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเกี่ยวกับตนเองจากหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น ๆ ได้ถ้าพบว่าข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลดังกล่าวไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง ก็มีสิทธิยื่นคำขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลนั้นได้

ประชาชนจะสามารถร้องเรียนหรืออุทธรณ์การไม่ปฏิบัติ
ตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการของหน่วยงานของ
รัฐได้อย่างไร..... ประชาชนสามารถส่งเรื่องร้องเรียน หรือ
อุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่ง
สามารถดำเนินการได้โดยส่งเป็นจดหมายหรือไปด้วย
ตนเองที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตัวอย่างหนังสือร้องเรียน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....
เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....
อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....หมู่ที่.....
ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....
ขอเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
หน่วยงานของรัฐคือ.....ได้กระทำการ
เป็นการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ
ราชการ พ.ศ.2540 เกี่ยวกับกรณีเพิกเฉยไม่พิจารณาคำขอ
ข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้า โดยเมื่อวันที่.....
ข้าพเจ้าได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติ ขอเอกสาร จำนวน
.....รายการ (รายละเอียดตามสำเนาคำขอที่แนบ) จาก
.....และข้าพเจ้าได้ติดตามทวงถาม
หลายครั้ง แต่ทางหน่วยงานดังกล่าวมิได้ดำเนินการใดๆ
ให้ข้าพเจ้า โดยไม่มีเหตุผล จึงใจเพิกเฉยไม่ให้ความสะดวกแก่
ข้าพเจ้า

จึงขอเรียนหน่วยงานดังกล่าว และขอให้กรรมการ
ดำเนินการต่อไป พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารเพื่อ
ประกอบการพิจารณาด้วย คือ.....

ลงชื่อ ..... ผู้ร้องเรียน
(.....)

ตัวอย่างหนังสืออุทธรณ์

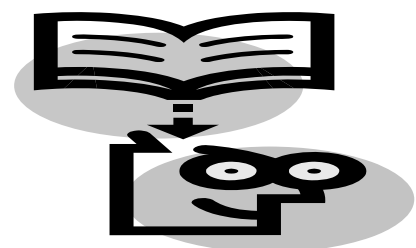
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
เรียน ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
ข้าพเจ้า.....นามสกุล.....
อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....หมู่ที่.....
ถนน.....ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....
ขออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารว่า
หน่วยงานของรัฐคือ.....ได้กระทำการ ดังนี้
(1) ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ตามที่ข้าพเจ้าขอ ซึ่งเป็นข้อมูลเรื่อง
1.1.....
1.2.....
หรือ (2) ไม่รับฟังคำคัดค้านของข้าพเจ้าที่คัดค้านมิให้เปิดเผย
ข้อมูลข่าวสารเรื่อง
2.1.....
2.2.....
หรือ (3) ไม่แก้ไขหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับ
ข้าพเจ้าเรื่อง
3.1.....
3.2.....
จึงขออุทธรณ์คำสั่งของหน่วยงานดังกล่าว และขอให้
กรรมการดำเนินการต่อไป พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารเพื่อ
ประกอบการพิจารณาด้วย คือ.....
.....
.....
ลงชื่อ ..... ผู้อุทธรณ์
(.....)

ราชการไทย พร้อมให้ข้อมูล”
ศูนย์อนามัยที่ 3
โทรศัพท์ 038-148158
โทรสาร 038-148165-9

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ.2540

“เปิดเผยเป็นหลัก
ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

เป็นกฎหมายของประชาชนทุกคน
เพื่อคุ้มครองสิทธิรับข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ และสนับสนุน การมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการตรวจสอบ
กระบวนการทำงาน
ของระบบราชการให้มีความโปร่งใส
และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เพิ่มความโปร่งใส

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. 2540 มีขึ้นเพื่อจุดประสงค์ใด?.....

เหตุผลของการมีกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น เนื่องจาก ในระบอบประชาธิปไตย การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะได้สามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องตรงตามความเป็นจริง อันจะเป็นการส่งเสริมให้รัฐบาลมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นไปเพื่อประชาชนมากยิ่งขึ้น

ประชาชนทุกคนมีสิทธิขอ ดู ตรวจสอบ

สำเนาข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ

หรือไม่...

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้ให้สิทธิอย่างมากกับประชาชนในการขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐโดยกำหนดให้ประชาชนผู้ใดก็ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสีย สามารถใช้สิทธิขอ ดู ตรวจสอบ และขอสำเนาข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐได้ ยกเว้นข้อมูลข่าวสารบางประเภทที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐอาจไม่เปิดเผยก็ได้

สร้างความมั่นใจ

กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีข้อกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ทราบโดยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1. นำข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนดลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงสร้างและจัดองค์กร ระบุอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีดำเนินการ เป็นต้น
2. นำข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนดมารวบรวมไว้ที่ศูนย์ศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้โดยสะดวก เช่น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย แผนงานโครงการ และงบประมาณของหน่วยงานของรัฐ สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะผูกขาด ตัดตอน เป็นต้น
3. ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ตามที่ประชาชนได้มีคำขออนอกจากเป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าข่ายยกเว้นไม่ต้องเปิดเผย เช่น ข้อมูลข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือความมั่นคงของประเทศ ในทางเศรษฐกิจหรือการคลัง เป็นต้น

ราชการไทย พร้อมให้ข้อมูล

ถ้าประชาชนไปขอข้อมูลข่าวสาร และหน่วยงานของรัฐนิ่งเฉย หรือปฏิเสธไม่เปิดเผย หรือปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ ประชาชนจะมีสิทธิดำเนินการอย่างไร?..

ในกรณีที่ไปขอข้อมูลข่าวสารแล้วหน่วยงานของรัฐนิ่งเฉย หรือปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร หรือปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารตามคำขอ กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิร้องเรียน หรืออุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้

